

Masterplan for Klinisk Immunologi

Skal sikre fremdrift og høj kvalitet i patientdiagnostik og –behandling, tilpasset udviklingen i sundhedsvæsenet

Baggrund

På generalforsamlingen i 2017 i Dansk Selskab for Klinisk Immunologi (DSKI) blev det besluttet at udarbejde en masterplan for specialet med en beskrivelse af den medicinske udvikling, der berører klinisk immunologi samt de fremtidsperspektiver, dette har for specialet.

Klinisk immunologi er det lægefaglige speciale, som varetager produktion af blod- og cellekomponenter, håndtering og opbevaring af væv, diagnostik og rådgivning inden for transfusionsmedicin, transplantationsimmunologi, immundysfunktion (autoimmunitet samt primær og sekundær immundefekt), hiv-hepatitis samt behandling af patienter (terapeutiske afereser) (www.sst.dk/specialeplanlægningen).

Et væsentligt omdrejningspunkt indenfor specialet er området "Personlig medicin" (eller "præcisionsmedicin"), hvor der er de sidste år sket en rivende udvikling. Danske Regioner samt Sundheds og Ældreministeriet udgav derfor i december 2016 en National Strategi for Personlig Medicin 2017-2020.¹

Klinisk immunologi har været med til at definere og udvikle præcisionsmedicin via transfusions- og transplantationsmedicin (rette blod, celle eller organ til rette patient). I dag er immunologisk diagnostik og behandling indbegrebet af præcisionsmedicin. Klinisk immunologi skal bidrage til en fortsat udvikling af området, både inden for allerede etablerede områder samt, ved at afsøge og identificere kliniske behov inden for nye områder af immunologisk diagnostik, rådgivning og behandling.

Klinisk immunologi har som det eneste lægelige speciale erfaring, uddannelse og kompetenceudvikling inden for rammerne af GMP-produktion af blodkomponenter, cellekomponenter, knogler og andet væv fra den humane krop (*Substances Of Human Origin, SOHO*). Specialet udgør således grundlaget for præcisionsmedicinsk behandling med immunologisk matchede SOHO.

Nærværende masterplan tager afsæt i et nationalt initiativ, der skal ses i forlængelse af den tværfaglige, nationale indsats, der er gjort på en række områder som fx optimeret monitorering og transfusionsmedicinsk behandling af kritisk blødende patienter ([Indikation for transfusion med blodkomponenter SST 2014](#); [Vejledning i massiv blødning DSKI](#)), reduktion i blodforbruget til gavn for patienterne og samfundet (Patient Blod Management, PBM), samarbejdet med bloddonorerne om blodforsyningen, samarbejdet omkring præcisionsmedicinsk behandling med fænotypeudvalgt blod, Dansk Transfusionsdatabase (DTDB), Dansk Registrering af Transfusionskomplikationer (DART), det Danske Bloddonor Studie (DBDS, www.dbds.dk), Transfusionsmedicinske Standarder (TMS, national standard for blodbanksvirksomhed, [TMS-4.3-2017.pdf](#)) samt samarbejdet med Klinisk Biokemi omkring hjemtagning af autoimmun analyser fra SSI.

Kravet om at kunne levere højt specialiseret rettidig *state-of-the-art* immunologisk diagnostik og præcisionsmedicinsk behandling, inkl. behandling med GMP producerede blod- og cellekomponenter, fordrer at det klinisk immunologiske speciale styrkes og udvikles, såvel i en højt specialiseret retning som i et tværfagligt samarbejde.

For at imødekomme den medicinske udvikling, der er inden for diagnostik og behandling af en lang række sygdomme, har klinisk immunologi identificeret flg. indsatsområder: t, **i) optimere patientbehandling ved at understøtte og udvikle immunologisk præcisionsmedicin.**

Understøttelse og udvikling af immunologisk præcisionsmedicin kræver en yderligere specialisering, både inden for *know-how* og i forhold til apparatur. For at sikre en robust adgang til ekspertviden samt det nødvendige apparatur har klinisk immunologi valgt at styrke det nationale samarbejde for at sikre, **ii) backup på ekspert niveau** samt, **iii) optimeret udnyttelse af nødvendigt (tilgængeligt) apparatur.**

Et øget nationalt samarbejde i klinisk immunologi stiller krav til, og giver mulighed for, **iv) udvikling af nationale standarder og dermed øget kvalitetssikring**, hvilket bidrager til standardiseret og optimeret højt specialiseret patientbehandling samt, **v) speciallægeuddannelse tilpasset fremtidigt behov** samt **vi) øget kompetenceudvikling og sikring af efteruddannelse.**

Klinisk immunologi yder med dette kost-effektive initiativ et væsentligt bidrag til at, **vii) understøtte og udvikle det diagnostiske elektive og akutte tværfaglige samarbejde** mhp. at sikre rettidig *state-of-the-art* diagnostik og behandling og undgå diagnostiske og behandlingsmæssige "flaskehalse".

En national strategi, der understøtter ovenstående udvikling (i-vi), kræver en dedikeret indsats. Dansk Selskab for Klinisk Immunologi (DSKI) har fuld opbakning fra de fem regioners kliniske immunologiske afdelingsledelser til en udvikling og kvalitetssikring af den samlede nationale klinisk immunologiske indsats, så den tilpasses fremtidige behov på excellent vis.

Mission

Yde excellent diagnostik, rådgivning og behandling indenfor immunologi, transfusions- og transplantationsmedicin samt produktion af komponenter (blod og SOHO) til patientbehandling.

Vision

Tværrregionalt nationalt klinisk immunologisk samarbejde, der faciliterer præcisionsmedicin efter højeste standarder, sikrer backup af ekspertfunktioner og apparatur og understøtter rettidig excellent diagnostik og behandling.

Målsætning

Overalt i Danmark tilbydes højeste standard inden for immunologisk diagnostik, rådgivning og behandling samt tilgængelighed af blod- og cellekomponenter.

Dette indebærer:

- i) optimeret patientbehandling ved at understøtte og udvikle immunologisk præcisionsmedicin nationalt
- ii) backup på ekspertniveau
- iii) optimeret udnyttelse af nødvendigt (tilgængeligt) apparatur
- iv) nationale standarder og øget kvalitetssikring
- v) speciallægeuddannelse tilpasset det fremtidige behov
- vi) øget kompetenceudvikling og samt efteruddannelse
- vii) understøttelse og udvikling af det diagnostiske elektive og akutte tværfaglige samarbejde om patientforløb

Dette vil bidrage til at **sikre høj og ensartet kvalitet i patientbehandling, herunder med relevante blod- og cellekomponenter drevet af forskning på højt internationalt niveau.**

Det skal bemærkes, at målsætningen kun kan nås, hvis der samarbejdes tværregionalt og nationalt både internt i forhold til diagnostik, rådgivning, behandling og tilgængelighed af komponenter samt eksternt tværfagligt. **Ansatte på kliniske immunologiske afdelinger skal således tænke klinisk immunologi tværfagligt og nationalt fremfor monofagligt og regionalt.** I opbygningsfasen kan det blive nødvendigt at "dele" *know-how* / eksperter samt apparatur på tværs af regioner, hvilket kræver enighed om, hvordan opgaver og analyser fordeles. Hvis volumen bliver tilstrækkeligt stort, vil der blive behov for at etablere både eksperter, analyser og dermed diagnostik, rådgivning og behandling regionalt.

Strategi

Nationale Fagråd

Målsætningen ønskes opnået ved nedsættelse af Nationale Fagråd, som skal sikre leverancer som angivet i kommissoriet. De Nationale Fagråd nedsættes for 3 år ad gangen. Der udvælges et begrænset antal Nationale Fagråd for at sikre at målsætningen er fokuseret og realistisk. Se Kommissorium for Nationale Fagråd for yderligere info.

Der vil blive nedsat en national redaktionsgruppe, Klinisk Immunologiske Standarder (KIS), når de første nationale standarder for de forskellige fagområder er færdige.

Der eksisterer allerede flere fagspecifikke udvalg under DSKI, hvoraf nogle udgiver nationale standarder inden for fagområderne blodbanksvirksomhed ([TMS-4.3-2017.pdf](#)) og transfusionsmedicin ([Indikation for transfusion med blodkomponenter SST 2014; Vejledning i massiv blødning DSKI](#)). De eksisterende udvalg bevares som udgangspunkt, da de repræsenterer allerede etablerede, nationalt understøttede fagområder. For de **udvalg, som bevares**, ønskes en øget indsats mhp. udvikling af nationale standarder gerne understøttet af en national forskningsstrategi, sikring af backupfunktioner på ekspertniveau, udnyttelse af nødvendigt (tilgængeligt) apparatur samt øget kompetenceudvikling og efteruddannelse

Referencer

1. Personlig medicin til gavn for patienterne. Klar diagnose – Målrettet behandling – Styrket forskning. National strategi for Personlig Medicin 2017-2020. December 2016. www.sum.dk